

## **Bijlage 1    Oorspronkelijke tekst    (393 woorden)**

### **Koning Willem I**

Na de Franse overheersing keerde de zoon van de stadhouder Willem V in 1813 terug naar Nederland om er het koningschap te aanvaarden. Dat was een duidelijke breuk met het verleden. Willem I werd niet, zoals zijn vader, stadhouder in alle gewesten, maar koning van een eenheidsstaat. En daarin speelde hij de politieke hoofdrol.

In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het huidige België) met het grondgebied van de Oude Republiek verenigd om te dienen als buffer tegen het verslagen Frankrijk. Zo ontstond het Verenigd Koninkrijk, voor Europese begrippen een middelgroot land met een groot koloniaal bezit. De energieke Willem (bijnaam 'koning-koopman') probeerde de oude economische bloei te herstellen door in de drie delen van zijn land (het noorden, zuiden en Indië) de sterke kanten van de economie te stimuleren. Het zuiden, waar al vroeg een Industriële Revolutie had plaatsgevonden, moest zich richten op de productie van consumptiegoederen, de handelaren uit het noorden moesten die producten vervolgens de wereld over brengen en de inwoners van de koloniën konden ten slotte de kostbare tropische goederen leveren. De koning liet tussen Noord en Zuid kanalen en wegen aanleggen om het vervoer van de goederen te vergemakkelijken. Zelf trad hij ook op als investeerder. Voor de handel met Nederlands-Indië richtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij op. In Indië werd het cultuurstelsel ingevoerd, dat de inlandse bevolking verplichtte, een deel van het jaar op het land te werken voor het koloniale bewind. De producten werden dan door De Nederlandsche Handelmaatschappij verkocht.

Ondanks zijn economische activiteiten, viel de koning bij de Belgen niet in de smaak. De Belgische liberalen zagen in hem een vorst die uit was op de absolute macht en niet bereid was om meer inspraak van de ontwikkelde elite te dulden. De Belgische katholieken maakten bezwaar tegen de inmenging van de protestantse koning in de opleiding van priesterstudenten. In 1830 lieten de Brusselaars zich door de aria 'Amour sacré de la patrie', die in hun schouwburg ten gehore werd gebracht, inspireren tot een opstand. Willem I stuurde er een leger op af, maar dat mocht niet baten. België verkreeg zijn onafhankelijkheid. Niettemin hield hij het leger nog negen jaar op de been, tegen hoge kosten, wat zijn reputatie in Nederland ernstig beschadigde. In 1839 erkende hij eindelijk de Belgische onafhankelijkheid. Het jaar erop deed Willem I gedesillustioneerd afstand van de troon.

## **Bijlage 2    Makkelijke tekst    (270 woorden)**

### **Koning Willem I**

Na de Franse overheersing keerde de zoon van de stadhouder Willem V in 1813 terug naar Nederland om er koning te worden. Dat was een duidelijke breuk met het verleden. Willem I werd niet, zoals zijn vader, stadhouder in alle provincies, maar koning van één groot rijk.

In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het tegenwoordige België) met het grondgebied van de Oude Republiek samengevoegd om te dienen als beschermingsgebied tegen het verslagen Frankrijk. Zo ontstond het Verenigd Koninkrijk: een middelgroot land met veel overzeese gebieden. Willem I probeerde de oude economische bloei terug te krijgen door in zijn land de sterke kanten van de economie te ondersteunen. Het zuiden, waar al technologische vernieuwingen hadden plaatsgevonden, moest zich richten op het maken van dagelijkse producten. De handelaren uit het noorden moesten die producten vervolgens de wereld over brengen. De inwoners van de koloniën leverden ten slotte de dure tropische goederen. Om het vervoer van deze goederen makkelijker te maken, liet de koning tussen Noord en Zuid kanalen en wegen bouwen. Voor de handel met Nederlands-Indië richtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij op.

Ondanks zijn economische activiteiten, viel de koning bij de Belgen niet in de smaak. Zij zagen in hem een heerser die absolute macht wilde hebben en meer inspraak van de elite niet toestond. In 1830 lieten de Brusselaars zich door een opera in de schouwburg inspireren tot een opstand. Willem I stuurde er een leger op af, maar dat hielp niet. België verkreeg zijn onafhankelijkheid. Pas in 1839 accepteerde de koning de Belgische zelfstandigheid. Het jaar erop nam Willem I teleurgesteld afscheid als koning.

### **Bijlage 3 Moeilijke tekst (265 woorden)**

#### **Koning Willem I**

Na de Franse overheersing keerde de zoon van de landvoogd Willem V in 1813 terug naar Nederland om er het koningschap te aanvaarden. Dat was een onmiskenbare breuk met het verleden. Willem I werd niet, zoals zijn vader, stadhouder in alle gewesten, maar koning van een eenheidsstaat.

In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het huidige België) met het grondgebied van de Oude Republiek verenigd om te dienen als buffer tegen het verslagen Frankrijk. Zo ontstond het Verenigd Koninkrijk: een middelgroot land met veel koloniaal bezit. Willem I probeerde de oude economische opleving te herstellen door in zijn land de sterke kanten van de economie te stimuleren. Het zuiden, waar al een Industriële Revolutie had plaatsgevonden, moest zich toeleggen op het maken van consumptiegoederen. De koopmannen uit het noorden moesten die producten vervolgens de wereld over brengen. De inwoners van de koloniën leverden ten slotte de kostbare tropische goederen. Om het vervoer van deze goederen te simplificeren, liet de koning tussen Noord en Zuid kanalen en wegen construeren. Voor de handel met Nederlands-Indië stichtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij.

Ondanks zijn economische bedrijvigheid, stond de koning de Belgen niet aan. Zij zagen in hem een monarch die absolute macht wilde nastreven en meer inspraak van de elite niet duldde. In 1830 lieten de Brusselaars zich door een opera in de schouwburg inspireren tot een munitie. Willem I stuurde er een leger op af, maar dat mocht niet baten. België verwierf zijn autonomie. Pas in 1839 erkende de koning de Belgische zelfstandigheid. Het jaar erop nam Willem I gedesillustioneerd afscheid als koning.

## Bijlage 4 Woordmanipulaties en cloze-gaten

Origineel	Makkelijke versie	Moeilijke versie	Clauses	Manipulaties /Gaten	Commentaar
<i>Koning Willem I</i>	<i>Koning Willem I (270 woorden)</i>	<i>Koning Willem I (265 woorden)</i>			Titel: geen gat
Na de Franse overheersing keerde de zoon van de stadhouder Willem V in 1813 terug naar Nederland om er het koningschap te aanvaarden.	Na de Franse overheersing keerde de zoon van de stadhouder Willem V in 1813 terug naar Nederland om er koning te worden.	Na de Franse overheersing keerde de zoon van de <u>landvoogd</u> Willem V in 1813 terug naar Nederland om er <u>het koningschap te aanvaarden</u> .	1	3/-	Eerste zin: geen gat
Dat was een duidelijke breuk met het verleden.	Dat was een duidelijke <b>breuk</b> met het verleden.	Dat was een <u>onmiskerbare breuk</u> met het verleden.	1	1/1	Opties <i>breuk</i> en <i>verleden</i> ; <i>breuk</i> gekozen als 'kern' van het predicaatsnomen.
Willem I werd niet, zoals zijn vader, stadhouder in alle gewesten, maar koning van een eenheidsstaat.	Willem I werd niet, zoals zijn vader, <b>stadhouder</b> in alle provincies, maar koning van één groot rijk.	Willem I werd niet, zoals zijn vader, <b>stadhouder</b> in alle <u>gewesten</u> , maar koning van <u>een eenheidsstaat</u> .	1	2/1	Opties <i>stadhouder</i> en <i>koning</i> . Gekozen voor <i>stadhouder</i> , omdat er verderop al een gat op <i>koning</i> valt.
In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het huidige België) met het grondgebied van de Oude Republiek verenigd om te dienen als buffer tegen het verslagen Frankrijk.	In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het tegenwoordige België) met het <b>grondgebied</b> van de Oude Republiek samengevoegd om te dienen als beschermingsgebied tegen het verslagen Frankrijk.	In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het <u>huidige</u> België) met het <b>grondgebied</b> van de Oude Republiek <u>verenigd</u> om te dienen als <u>buffer</u> tegen het verslagen Frankrijk.	1	3/1	Enige optie
Zo ontstond het Verenigd Koninkrijk, voor Europese begrippen een middelgroot land met een groot koloniaal bezit.	Zo <b>ontstond</b> het Verenigd Koninkrijk: een middelgroot <b>land</b> met veel overzeese gebieden.	Zo <b>ontstond</b> het Verenigd Koninkrijk: een middelgroot <b>land</b> met veel <u>koloniaal bezit</u> .	1	1/2	Opties <i>ontstond</i> en <i>land</i> ; beiden gekozen om aan het aantal gaten te voldoen.

De energieke Willem (bijnaam 'koning-koopman') probeerde de oude economische bloei te herstellen door in de drie delen van zijn land (het noorden, zuiden en Indië) de sterke kanten van de economie te stimuleren.	<b>Willem I</b> probeerde de oude economische bloei terug te krijgen door in zijn land de sterke kanten van de economie te ondersteunen.	<b>Willem I</b> probeerde de oude economische <u>opleving</u> te <u>herstellen</u> door in zijn land de sterke kanten van de economie te <u>stimuleren</u> .	1	3/1	Subject gekozen; herhaalde naam, mag.
Het zuiden, waar al vroeg een Industriële Revolutie had plaatsgevonden, moest zich richten op de productie van consumptiegoederen, de handelaren uit het noorden moesten die producten vervolgens de wereld over brengen en de inwoners van de koloniën konden ten slotte de kostbare tropische goederen leveren.	Het <b>zuiden</b> , waar al technologische vernieuwingen hadden plaatsgevonden, moest zich richten op het maken van dagelijkse producten. De handelaren uit het noorden moesten die producten vervolgens de <b>wereld</b> over brengen. De <b>inwoners</b> van de koloniën leverden ten slotte de dure tropische goederen.	Het <b>zuiden</b> , waar al <u>een</u> Industriële Revolutie had plaatsgevonden, moest zich <u>toeleggen</u> op het maken van <u>consumptiegoederen</u> . De <u>koopmannen</u> uit het noorden moesten die producten vervolgens de <b>wereld</b> over brengen. De <b>inwoners</b> van de koloniën leverden ten slotte de <u>kostbare</u> tropische goederen.	4	5/3	Opties <i>zuiden</i> , <i>producten</i> , <i>wereld</i> , <i>inwoners</i> , <i>koloniën</i> en <i>goederen</i> . In de eerste twee deelzinnen is <i>zuiden</i> het enige mogelijke zelfstandige naamwoord. In de derde deelzin heeft <i>wereld</i> de voorkeur, omdat <i>producten</i> in zekere mate co-referentieel is met de vorige zin. In de vierde deelzin is het eerste lid van het subject gekozen.
De koning liet tussen Noord en Zuid kanalen en wegen aanleggen om het vervoer van de goederen te vergemakkelijken.	Om het <b>vervoer</b> van deze goederen makkelijker te maken, liet de koning tussen Noord en Zuid kanalen en wegen bouwen.	Om het <b>vervoer</b> van deze goederen te <u>simplificeren</u> , liet de koning tussen Noord en Zuid kanalen en wegen <u>construeren</u> .	1	2/1	Het eerste zelfstandige naamwoord als enige optie; gat valt anders te vaak op <i>koning</i> .
Voor de handel met Nederlands-Indië richtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij op.	Voor de <b>handel</b> met Nederlands-Indië richtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij op.	Voor de <b>handel</b> met Nederlands-Indië <u>stichtte</u> hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij.	1	1/1	Enige optie; <i>hij</i> co-refereert in dit geval te veel met de vorige zin.

Ondanks zijn economische activiteiten, viel de koning bij de Belgen niet in de smaak.	Ondanks zijn economische activiteiten, viel de <b>koning</b> bij de Belgen niet in de smaak.	Ondanks zijn economische <u>bedrijvigheid</u> , <b>stond de koning</b> de Belgen niet <u>aan</u> .	1	2/1	Subject gekozen
De Belgische liberalen zagen in hem een vorst die uit was op de absolute macht en niet bereid was om meer inspraak van de ontwikkelde elite te dulden.	<b>Zij</b> zagen in hem een heerser die absolute <b>macht</b> wilde hebben en meer <b>inspraak</b> van de elite niet toestond.	<b>Zij</b> zagen in hem een <u>monarch</u> die absolute <b>macht</b> wilde <u>nastreven</u> en meer <b>inspraak</b> van de elite niet <u>dulde</u> .	3	3/3	Enige optie in zowel eerste, tweede als derde deelzin.
In 1830 lieten de Brusselaars zich door de aria 'Amour sacré de la patrie', die in hun schouwburg ten gehore werd gebracht, inspireren tot een opstand.	In 1830 lieten de Brusselaars zich door een opera in de schouwburg <b>inspireren</b> tot een opstand.	In 1830 lieten de Brusselaars zich door een opera in de schouwburg <b>inspireren</b> tot een <u>muiterie</u> .	1	1/1	Opties <i>opera</i> , <i>schouwburg</i> en <i>inspireren</i> . Gekozen voor het hoofdwerkwoord.
Willem I stuurde er een leger op af, maar dat mocht niet baten.	Willem I stuurde er een <b>leger</b> op af, maar dat hielp niet.	Willem I stuurde er een <b>leger</b> op af, maar dat <u>mocht</u> niet <u>baten</u> .	2	1/1	Enige optie in eerste deelzin; tweede deelzin heeft geen (geschikt) zelfstandig naamwoord of predicaatsnomen.
België verkreeg zijn onafhankelijkheid.	<b>België</b> verkreeg zijn onafhankelijkheid.	<b>België</b> <u>verwierf</u> zijn <u>autonomie</u> .	1	2/1	Enige optie
In 1839 erkende hij eindelijk de Belgische onafhankelijkheid.	Pas in 1839 accepteerde de koning de Belgische <b>zelfstandigheid</b> .	Pas in 1839 <u>erkende</u> de koning de Belgische <b>zelfstandigheid</b> .	1	1/1	Enige optie; gat valt anders te vaak op <i>koning</i> .
Het jaar erop deed Willem I gedesilluseerd afstand van de troon.	Het jaar erop nam <b>Willem I</b> teleurgesteld afscheid als koning.	Het jaar erop nam <b>Willem I</b> <u>gedesilluseerd</u> afscheid als koning.	1	1/1	Subject gekozen; herhaalde naam, mag.
TOTAAL			22	32/20	

**Bijlage 5    Tabel met woordfrequenties (via Google) van de  
woordmanipulaties per versie**

<b>Makkelijke versie</b>	<b>Woordfrequentie</b>	<b>Moeilijke versie</b>	<b>Woordfrequentie</b>
stadhouder	192.000	landvoogd	33.200
koning worden	3.710.000	het koningschap aanvaarden	39.600
duidelijk	9.700.000	onmiskenbaar	285.000
provincies	2.500.000	gewesten	297.000
groot rijk	3.300.000	eenheidsstaat	23.400
tegenwoordig	4.640.000	huidig	1.310.000
samenvoegen	340.000	verenigen	396.000
beschermingsgebied	23.300	buffer	1.090.000
overzees gebied	119.000	koloniaal bezit	173.000
bloei	1.490.000	opleving	202.000
terugkrijgen	246.000	herstellen	3.610.000
ondersteunen	3.450.000	stimuleren	2.440.000
technologische vernieuwing	576.000	Industriële Revolutie	320.000
richten op	14.400.000	toeleggen op	520.000
dagelijkse producten	1.930.000	consumptiegoederen	62.900
handelaren	616.000	koopmannen	197.000
duur	10.200.000	kostbaar	471.000
makkelijker maken	2.740.000	simplificeren	19.000
bouwen	6.410.000	construeren	154.000
oprichten	777.000	stichten	261.000
activiteit	4.470.000	bedrijvigheid	442.000
in de smaak vallen	2.370.000	aanstaan	327.000
heerser	171.000	monarch	509.000
hebben	102.000.000	nastreven	290.000
toestaan	690.000	dulden	228.000
opstand	899.000	muitelij	66.500
helpen	11.700.000	baten	4.040.000
verkrijgen	3.350.000	verwerven	853.000
onafhankelijkheid	969.000	autonomie	1.950.000
accepteren	1.990.000	erkennen	4.210.000
teleurgesteld	1.050.000	gedesilluseerd	36.000

## Bijlage 6    Regels voor cloze-ontwerp    *Henk Pander Maat & Rogier Kraf*

1. *Hoeveel gaten willen we hebben:*  
We kiezen voor 1 gat per 12 woorden.
2. *Woorden die veranderd zijn als onderdeel van de tekstmanipulatie zijn natuurlijk geen gaten!*
3. *Op een cloze gat mag slechts 1 woord ingevuld worden*
4. *Geen gaten maken om de lezer erin te laten komen:*
  - Titel en eerste zin
5. *Nooit een gat van maken, omdat er soms maar weinig tekstbegrip voor nodig is:*
  - Functiewoorden (lidwoorden, voorzetsels, voegwoorden, voornaamwoorden)
  - Naam of vakterm die de eerste keer valt (bv. 'palts')
  - Getallen de eerste keer niet weglaten
  - Hulpwerkwoorden (eigenlijk functiewoorden, ook geput uit een kleine gesloten klasse)
  - Koppelwerkwoorden (ook in de praktijk een heel beperkte set)
6. *Geen gat van maken wegens lokale lexicale voorspelbaarheid:*
  - Delen van samengestelde werkwoorden ('staat X toe', 'staat X bij', enz.); het ene deel voorspelt het ander sterk
  - Delen van vaste uitdrukkingen (*houdt zich bezig met, raad en daad*)
7. *Geen gat van maken wegens bijkomstigheid van de informatie*
  - Bijvoeglijke naamwoorden (behalve als die naamwoordelijk deel van het gezegde zijn; want dan is de informatie centraal)
  - Bijwoorden  
De intuïtie hier is dat zelfstandige naamwoorden en werkwoorden in het algemeen vaker centrale informatie bevatten dan bijwoorden.
8. *Hoe gaan we om met gaten op herhaalde woorden?*
  - Een cloze gat mag in principe meerdere malen op hetzelfde woord vallen, mits dit overeenkomt met de frequentie van dit woord in de tekst. Een voorbeeld: in een tekst waarin 40 clozegaten geplaatst moeten worden, komen 80 naamwoorden voor die allen kandidaat cloze gat zijn. Het woord "trein" komt 8 keer voor. Dat is 10% van 80. Dan is het redelijk dat 4 van de cloze gaten op het woord "trein" vallen.
9. *Hoe spreiden we de gaten?*
  - De afstand helemaal constant houden zal na al deze restricties nooit meer lukken. Toch zou je nog steeds een bepaalde afstand tussen de gaten in woorden kunnen proberen te benaderen. Maar het klinkt redelijker om gaten in principe te spreiden naar linguïstische eenheid. Een voorbeeld is: een gat per clause (=deelzin met



persoonsvorm). Zo'n clause is namelijk een stap in het verhaal of betoog van de tekst. Wij zullen dan ook proberen het aantal gaten per clause constant te houden.

*10. Wat te doen wanneer er meer clauses zijn dan we gaten nodig hebben?*

Welke clauses kunnen afvallen?

- Clauses die om een van bovenstaande redenen geen kandidaat-gat hebben
- Non-finiete clauses met infinitieven ('om zijn rijk te *kunnen besturen*') zijn van minder belang dan finiete clauses met vervoegde werkwoorden ('omdat hij zijn rijk *wilde kunnen besturen*')
- Korte inleidende hoofdzinnen ('verondersteld wordt ...') die op zich incompleet zijn (dus geen subject of object hebben).
- Daarna: de kortste en minst informatierijke bijzinnen.

*11. Hoe kies je uit de meerdere kandidaat-gaten in een clause?*

- Als er meerdere zelfstandige naamwoorden in aanmerking komen, kies je op basis van een syntactische ranglijst:
  - Subject > object > indirect object > bepalingen (bijwoordelijk of bijvoeglijk)
  - blijft een nevenschikking over (iets waar *en* of *of* of *maar* tussen staat), of een langere opsomming, dan kiezen we daarvan het eerste lid

*De regels in het kort*

- Streef eerst naar een gat in iedere deelzin (clause: zinsdeel met werkwoord). Later kun je nog selecteren.
- Maak alleen gaten op zelfstandige naamwoorden, naamwoordelijke delen van het gezegde of hoofdwerkwoorden
- Als er meerdere zelfstandige naamwoorden in aanmerking komen gaat het subject vóór de andere zinsdelen
- Als fase 1 meer gaten oplevert dan we nodig hebben:
  - We schrappen een paar gaten uit samengestelde zinnen, beginnend met de kortste deelzinnen

## **Bijlage 7    Makkelijke cloze-toets**

### **Koning Willem I**

Na de Franse overheersing keerde de zoon van de stadhouder Willem V in 1813 terug naar Nederland om er koning te worden. Dat was een duidelijke ..... met het verleden. Willem I werd niet, zoals zijn vader, ..... in alle provincies, maar koning van één groot rijk.

In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het tegenwoordige België) met het ..... van de Oude Republiek samengevoegd om te dienen als beschermingsgebied tegen het verslagen Frankrijk. Zo ..... het Verenigd Koninkrijk: een middelgroot ..... met veel overzeese gebieden. .... probeerde de oude economische bloei terug te krijgen door in zijn land de sterke kanten van de economie te ondersteunen. Het ....., waar al technologische vernieuwingen hadden plaatsgevonden, moest zich richten op het maken van dagelijkse producten. De handelaren uit het noorden moesten die producten vervolgens de ..... over brengen. De ..... van de koloniën leverden ten slotte de dure tropische goederen. Om het ..... van deze goederen makkelijker te maken, liet de koning tussen Noord en Zuid kanalen en wegen bouwen. Voor de ..... met Nederlands-Indië richtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij op.

Ondanks zijn economische activiteiten, viel de ..... bij de Belgen niet in de smaak. .... zagen in hem een heerser die absolute ..... wilde hebben en meer ..... van de elite niet toestond. In 1830 lieten de Brusselaars zich door een opera in de schouwburg ..... tot een opstand. Willem I stuurde er een ..... op af, maar dat hielp niet. .... verkreeg zijn onafhankelijkheid. Pas in 1839 accepteerde de koning de Belgische ..... . Het jaar erop nam ..... teleurgesteld afscheid als koning.

## Bijlage 8 Moeilijke cloze-toets

### Koning Willem I

Na de Franse overheersing keerde de zoon van de landvoogd Willem V in 1813 terug naar Nederland om er het koningschap te aanvaarden. Dat was een onmiskenbare ..... met het verleden. Willem I werd niet, zoals zijn vader, ..... in alle gewesten, maar koning van een eenheidsstaat.

In 1815 werden de voormalige Oostenrijkse Nederlanden (het huidige België) met het ..... van de Oude Republiek verenigd om te dienen als buffer tegen het verslagen Frankrijk. Zo ..... het Verenigd Koninkrijk: een middelgroot ..... met veel koloniaal bezit. .... probeerde de oude economische opleving te herstellen door in zijn land de sterke kanten van de economie te stimuleren. Het ....., waar al een Industriële Revolutie had plaatsgevonden, moest zich toeleggen op het maken van consumptiegoederen. De koopmannen uit het noorden moesten die producten vervolgens de ..... over brengen. De ..... van de koloniën leverden ten slotte de kostbare tropische goederen. Om het ..... van deze goederen te simplificeren, liet de koning tussen Noord en Zuid kanalen en wegen construeren. Voor de ..... met Nederlands-Indië stichtte hij in 1824 de Nederlandsche Handelmaatschappij.

Ondanks zijn economische bedrijvigheid, stond de ..... de Belgen niet aan. .... zagen in hem een monarch die absolute ..... wilde nastreven en meer ..... van de elite niet dulde. In 1830 lieten de Brusselaars zich door een opera in de schouwburg ..... tot een munitie. Willem I stuurde er een ..... op af, maar dat mocht niet baten. .... verwierf zijn autonomie. Pas in 1839 erkende de koning de Belgische ..... . Het jaar erop nam ..... gedesillustioneerd afscheid als koning.

## Bijlage 9 Toetsverdeling over de vier klassen

<b>Gt2A</b>	Uur 1	Helft 1	Wendy moeilijk	woordenschat
		Helft 2	Jos makkelijk	woordenschat
	Uur 2	Helft 1	Jos makkelijk	taalvaardigheid
		Helft 2	Wendy moeilijk	taalvaardigheid

<b>Gt2E</b>	Uur 1	Helft 1	Wendy makkelijk	woordenschat
		Helft 2	Jos moeilijk	woordenschat
	Uur 2	Helft 1	Jos moeilijk	taalvaardigheid
		Helft 2	Wendy makkelijk	taalvaardigheid

<b>V2E</b>	Uur 1	Helft 1	Wendy moeilijk	woordenschat
		Helft 2	Jos makkelijk	woordenschat
	Uur 2	Helft 1	Jos makkelijk	taalvaardigheid
		Helft 2	Wendy moeilijk	taalvaardigheid

<b>V2C</b>	Uur 1	Helft 1	Wendy makkelijk	woordenschat
		Helft 2	Jos moeilijk	woordenschat
	Uur 2	Helft 1	Jos moeilijk	taalvaardigheid
		Helft 2	Wendy makkelijk	taalvaardigheid

## Bijlage 10 Beoordeling cloze-toets

Correcte antwoord	Semantisch correct
1. breuk	tegenstelling, confrontatie, verandering, verschil
2. stadhouder	landvoogd, heerser, koning, hertog, graaf, de baas, hoofd, leider
3. grondgebied	gebied, rijk, land
4. ontstond	werd, was, is, heet, volgt
5. land	rijk, koninkrijk, gebied
6. Willem I	De koning, Koning Willem I, Hij
7. zuiden	land, rijk, gebied, industriegebied, huidige België, België
8. wereld	zee, zeeën, oceaan, grens
9. inwoners	mensen, slaven, mannen, kooplieden, koopmannen, handelaren, handelaars, bazen, bezetters, bezitters, heersers, leiders, schepen, havens, plantages, grond, akkers
10. vervoer	transport, leveren, transporteren, vervoeren, aanvoeren, overbrengen, handelen
11. handel	economie, samenwerking, banden, verbinding(en), handelaren, transport
12. koning	heerser, Willem I, nieuwe koning, Nederlander
13. Zij	Ze, De Belgen, Velen, Mensen, Hun
14. macht	autocratie, heerschappij, alleenheersing, heersing, alleenmacht, rechten
15. inspraak	zeggenschap, macht, commentaar, tegenstand, tegenspraak, autonomie, inbreng, ideeën, vrijheid, protest, gezag
16. inspireren	aanzetten, aansporen, omtoveren, klaarmaken, oproepen, aanspreken, zetten, overhalen, komen, meeslepen, omzetten, verzamelen, verleiden, leiden, aansteken, opjutten, beïnvloed worden, samenstellen
17. leger	troepenmacht, korps, man, soldaat, groepje
18. België	Brussel
19. zelfstandigheid	onafhankelijkheid, staat, koninkrijk, macht, overwinning, grens, vrijheid, regering, koning
20. Willem I	hij, koning Willem I